НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені О.О. Богомольця

Навчально-науковий інститут медицини

Кафедра **пропедевтики внутрішньої медицини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О.Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи
доктор медичних наук, професор
Олег ВЛАСЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 53 «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ (практика)
в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях»

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність I2 Медицина

Освітня програма Освітньо-професійна програма «Медицина»

2026 – 2027 навчальний рік

UB
НМУ імені О.О.Богомольця
№168/л-1 від 31.08.2026
Власенко О.М. (Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи) 31.08.2026 23:39

Робоча програма навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика) в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях»

(модуль «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»)

за освітнім рівнем вищої освіти другим (магістерським)

галузі знань І «Охорона здоров`я та соціальне забезпечення»

за спеціальністю І2 «Медицина»

кваліфікації «Магістр медицини. Лікар»

РОЗРОБНИКИ: **В.З. Нетяженко** завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, член-кор. НАМН України, д.мед.н, професор

О.М.Плєнова доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, к.мед.н., доцент

Т.Й.Мальчевська професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, д.мед.н., професор

Погоджено на засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої медицини закладу вищої освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Протокол № 1/26 від «26» серпня 2026 року

Затверджено на засіданні Циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін закладу вищої освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

1. Опис модуля навчальної дисципліни
«Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 1,5</td><td>Галузь знань:
I «Охорона здоров`я та соціальне забезпечення»</td><td>Нормативна дисципліна
ОК 53</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="4">Спеціальність:
I2 «Медицина»</td><td rowspan="2">Рік підготовки – 2-й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні науково-дослідні завдання (див. розд. 7)</td><td rowspan="2">Семестр – IV-й</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 45</td><td>Лекції – не передбачено</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Тижневих годин для денної форми навчання:
Аудиторних – 3
Самостійної роботи студента – 5</td><td rowspan="3">Рівень вищої освіти:
другий (магістерський)
Кваліфікація:
Магістр медицини. Лікар</td><td>Практичні заняття – 15 годин</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота – 30 годин, з них індивідуальні завдання – 6 годин</td></tr>
<tr><td>Вид контролю – диференційований залік</td></tr>
</table>

Анотація. «Догляд за хворими (практика) в терапевтичному, хірургічному та дитячому відділеннях» (далі – «Догляд за хворими (практика)») є першою

клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Навчальний модуль дисципліни «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах.

Предметом вивчення навчального модуля дисципліни «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму.

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

2.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

2.2. **Основні завдання** вивчення дисципліни «Догляд за хворими (практика)»:

- Засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування
- Набуття основних практичних навичок з догляду за хворими в умовах стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму

– Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим

2.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна.

Дисципліна в цілому та модуль «Догляд за хворими у терапевтичному відділенні», зокрема, **сприяє формуванню основних компетентностей**, визначених в освітньо-професійній програмі підготовки за спеціальністю «Медицина», а саме:

інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахових компетентностей (ФК):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Матриця відповідності програмних компетентностей

ОК 53 Догляд за хворими (практика)

Програмні компетентності		Освітні компоненти																																		
		ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	ОК 37	ОК 38	ОК 39	ОК 40	ОК 41	ОК 42	ОК 43	ОК 44	ОК 45	ОК 46	ОК 47	ОК 48	ОК 49	ОК 50	ОК 51	ОК 52	ОК 53	ОК 54	ОК 55	ОК 56	ОК 57	ОК 58	ОК 59
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	ЗК 1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 9																																			
	ЗК 10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 11	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 12	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ЗК 15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	ФК 1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+		
	ФК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+		
	ФК 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+	+	+	+		
	ФК 4	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+		
	ФК 5	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+		
	ФК 6	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+	+	+	+		
	ФК 7	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+
	ФК 8	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+
	ФК 9				+		+	+		+													+											+	+	+
	ФК 10	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+
	ФК 11	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+
	ФК 12						+	+	+																											
	ФК 13	+	+			+	+	+	+	+	+									+	+							+	+	+	+	+	+	+		
	ФК 14					+	+	+	+	+	+									+	+							+		+	+	+	+	+		
	ФК 15					+					+									+								+								
	ФК 16	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ФК 17																								+		+	+						+	+	+
	ФК 18																											+								
	ФК 19																											+								
	ФК 20																																			
	ФК 21	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ФК 22																											+								
	ФК 23	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+							+		
	ФК 24	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		
	ФК 25	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Результати навчання

У результаті вивчення навчального модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» студент має:

І. Оволодіти сучасними ***знаннями*** щодо :

- змісту догляду за хворими та його ролі в структурі загальноклінічних заходів терапевтичного стаціонару
- основних функціональних обов'язків молодшої медичної сестри в терапевтичних стаціонарах
- принципів фахової субординації в системі лікар – медична сестра – молодший медичний персонал
- структури та функції терапевтичного стаціонару, поліклініки
- вимог та правил забезпечення лікувально–охоронного і санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів стаціонару
- правил заповнення медичної документації стаціонару
- правил та послідовності проведення розпитування і огляду хворого
- фізіологічних основ формування основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)
- регуляції температурного гомеостазу організму та механізмів розвитку гарячки
- загальних правил зберігання ліків в стаціонарі, класифікації лікарських засобів та розподілу їх за групами для зберігання
- механізмів впливу основних медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур на організм хворого
- методів сучасної антисептики і асептики
- основних методів очищення кишківника та правила їх проведення
- ознак клінічної та біологічної смерті, правил поводження з трупом
- основних принципів проведення серцево-легеневої реанімації

ІІ. ***Вміти*** застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішніх хвороб
2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
   – демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів терапевтичного стаціонару
   – проводити розпитування та огляд хворого
   – демонструвати методику проведення антропометричних досліджень хворого і робити висновок щодо конституціонального типу обстежуваного
   – робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами термометрії та реєстрації температурних кривих
   – демонструвати володіння навичками догляду за хворими із гарячкою
   – демонструвати найпростіші медичні маніпуляції з проведення хворим медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур
   – демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими
   – демонструвати навички надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної та дихальної систем
3. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів:
   – визначати основні показники діяльності серцево–судинної системи (вимірювати артеріальний тиск на верхніх кінцівках, визначати основні властивості пульсу, інтерпретувати отримані дані щодо стану серцево-судинної системи)
   – визначати основні параметри дихання та робити висновок про стан респіраторної системи

– вимірювати температуру тіла пацієнта, класифікувати отримані дані та будувати температурну криву із визначенням її типу

4. Демонструвати вміння ведення медичної документації, облікової та звітної документації.
5. Виявляти ознаки клінічної смерті, проводити серцево-легеневу реанімацію

Інтегративні кінцеві **програмні результати навчання** (ПРН)**,** досягненню яких сприяє навчальний модуль «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров’я

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров’я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3, вибірково) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров’я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань (вибірково).

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій

лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

Критерії оцінювання результатыв навчання

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах. Результати навчання оцінюються при проведенні поточного та підсумкового контролю. При проведенні поточного контролю оцінювання здійснюється за традиційною шкалою («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), після чого оцінка конвертується у бали.

Узагальнені критерії оцінювання програмних результатів навчання*:

Оцінка за 4-бальною системою	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, володіє не менш ніж 90% знань з теми під час опитування, виконання практичних завдань та усіх видів контролю.
4 («добре»)	Студент володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 80% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю.

3 («задовільно»)	Студент відтворює переважну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 60% знань з теми під час опитування, виконання практичних навичок та усіх видів контролю
2 («незадовільно»)	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання, відчуває складнощі у відтворенні переважної частини елементів навчального матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, так і з усіх видів контролю

* Критерії оцінювання окремих видів роботи студента представлено у розділі 9.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль «ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ В ТЕРАПЕВТИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ»

Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару

Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях лікарні. Принципи фахової субординації в системі лікар–медична сестра–молодший медичний персонал. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні.

Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Функції приймального відділення лікарні: прийом та

реєстрація хворих, заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворого. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні.

Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень терапевтичного відділення.

Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта

Роль розпитування хворого у діагностичному процесі. Анамнез, його основні частини (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Правила проведення розпитування хворого та узагальнення отриманих даних. Деонтологічні особливості проведення розпитування хворого. Ознайомлення з медичною документацією, яка заповнюється на основі розпитування хворого.

Послідовність проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого. Стан свідомості та її можливі порушення (гільмівні, іритативні). Оцінка положення хворого у ліжку, його постави та ходи. Правила огляду шкіри та слизових оболонок. Антропометричні дослідження і визначення конституціонального типу хворого; правила розрахунку індексу маси тіла. Правила занесення до медичної документації даних, знайдених при огляді хворого.

Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими з гарячкою.

Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезинфекція. Методика вимірювання температури тіла різними видами термометрів. Сучасні термометри – електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.

Пульс, основні його властивості. Методика дослідження пульсу на променевих артеріях. Судини, доступні для пальпації. Основні правила зупинки кровотечі з артеріальних та венозних судин, накладання кровоспинного джута.

Артеріальний тиск та правила його вимірювання на плечовій артерії. Нормальні показники артеріального тиску. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску.

Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.

Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів

Класифікація медикаментозних засобів за шляхом уведення в організм хворого. Форми лікарських засобів. Роль і обов'язки медичного персоналу при забезпеченні хворих медикаментозними засобами. Правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому. Принципи зберігання медикаментозних засобів.

Механізм дії на організм найпростіших фізіотерапевтичних процедур: компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні правила їх застосування, покази та протипоказання до використання. Правила обробки грілок, пухиря для льоду після використання. Найпростіші гідротерапевтичні процедури. Правила обробки ванн та іструментарію, який використовувався при процедурах. Особливості прибирання приміщень, в яких проводяться фізіотерапевтичні процедури. Догляд за

хворими під час прийому фізіотерапевтичних процедур і надання їм необхідної долікарської допомоги у випадках розвитку ускладнень.

Тема 5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими

Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Способи очищення кишківника. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка застосування очисної клізми, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми.

Поняття про клінічну і біологічну смерть. Основні критерії біологічної смерті. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших заходів з підтримання життя: штучне дихання методом «із рота в рот» і «із рота у ніс», непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом.

Контроль знань та практичної підготовки студентів з догляду за терапевтичними хворими (диференційований залік).

4. Структура модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)			
	Усього	Практичні заняття	Індивід. робота	СРС
Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	8,0	3,0	–	5,0

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)			
	Усього	Практичні заняття	Індивід. робота	СРС
Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	10,0	3,0	2,0	5,0
Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими із гарячкою	10,0	3,0	2,0	5,0
Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів.	8,0	3,0	–	5,0
Тема 5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими. Контроль знань та практичної підготовки студентів (диференційований залік)	9,0	3,0	–	6,0
Усього годин	**45**	**15**	**30**	

5. Теми практичних занять

(лекцій, семінарських та лабораторних занять програмою не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»		
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2.	Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	3
3.	Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності організму: гемодинаміки, дихання, температури тіла. Догляд за хворими з гарячкою	3
4.	Застосування основних видів лікарських засобів	3
5.	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими. Контроль знань та практичної підготовки студентів (диференційований залік)	3
Усього годин		**15**

6. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять
- Опанування практичними навичками з догляду за хворими
- Робота у відділеннях стаціонару (маніпуляційних класах) в обсязі обов'язків молодшої медичної сестри із заповненням звітної документації
- Виконання індивідуальної роботи

№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин
МОДУЛЬ «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»		
1.	Передаудиторна підготовка до практичних занять	10
2.	Робота по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок (у терапевтичному відділенні стаціонару, маніпуляційних класах)	12
3.	Заповнення основної звітної документації – Робочого зошита виробничої практики та Підсумкового звіту	2

№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин
4.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	4
5.	Підготовка до диференційованого заліку	2
Усього годин		**30**

7. Індивідуальні завдання

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні враховується при виставленні оцінки за заняття з відповідної теми.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Проведення розпитування показового хворого, його загального огляду, аналіз та узагальнення отриманих даних з представленням клінічного випадку на занятті.
2. Тижневе спостереження за хворим із гарячкою, реєстрація температури тіла та показників гемодинаміки у температурному листі, визначення характеру гарячки та представлення клінічного випадку на практичному занятті
3. Тижневе спостереження за хворим із серцево-судинною патологією (що супроводжується підвищенням або зниженням артеріального тиску), реєстрація показників гемодинаміки у температурному листі, визначення характеру змін пульсу та артеріального тиску і представлення клінічного випадку на практичному занятті
4. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.

Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

1) Історія вимірювання артеріального тиску та сучасні методи тонометрії
2) Основні властивості пульсу та їх використання для оцінки стану хворого у традиційній та східній медицині
3) Сучасні засоби профілактики пролежнів
4) Сучасні методи термометрії та показання до їх використання у терапевтичній клініці
5) Основні види лікарських засобів та особливості їх призначення пацієнтам терапевтичного профілю.
6) Сучасні способи дезінфекції та підтримання санітарно-гігієнічного режиму, вимоги до антисептичнизх засобів.
7) Догляд за хворими похилого та старечого віку
8) Історія виникнення та розвитку серцево-легеневої реанімації, сучасні вимоги до її проведення

Реферативне повідомлення оформлюється у вигляді друкованого тексту, обсягом не менше 15 сторінок шрифтом Times New Roman, розмір 14, з міжрядковим інтервалом 1,5 та полями: зліва – 3 см, зверху та знизу – 2 см, справа – 1,5 см. При підготовці реферату використовується сучасна література (останні 5 років), використання більш старої літератури можливе при описанні історичних аспектів питань. Будь-який реферат перед його перевіркою викладачем має пройти антиплагіатну перевірку із використанням ПЗ “StrikePlagiarism”.

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)» використовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме:

– за джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при виченні дисципліни;

– за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи організації навчальних занять як:

- метод клінічних кейсів,
- проблемно-дослідницький метод,
- метод індивідуальних навчально-дослідних та практичних завдань,
- метод конкурентних груп,
- метод тренінгових технологій

Видами навчальної діяльності студента при вивченні модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» є практичні заняття, самостійна робота (в т.ч. індивідуальна), консультації.

Практичні заняття тривалістю 3 академічні години проходять у клініці та складаються з чотирьох структурних частин:

1) засвоєння теоретичної частини теми,

2) демонстрація викладачем методики виконання передбачених темою медичних маніпуляцій,

3) робота студентів по відпрацюванню практичних навичок під контролем викладача,

4) вирішення ситуаційних завдань та питань тест-контролю засвоєння матеріалу.

9. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання дисципліни

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією, стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок.

Методи контролю

Теоретичних знань:

– тестування письмове та комп’ютерне,
– індивідуальне опитування, співбесіда,
– структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

– контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни
– контроль заповнення стандартної медичної документації, передбаченої планом практичної підготовки

Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об’єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок (стандартизованих за методикою виконання) із оцінюванням 100% студентів.

Контроль виконання самостійної роботи (у т.ч. індивідуальної), яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Контроль засвоєння практичних навичок по відповідній темі заняття здійснюється як під час поточного контролю, так і при підсумковому контролі.

Одним з видів діяльності студента та його контролю з боку викладача є ведення Робочого зошита виробничої практики (додаток 1), який заповнюється студентом на кожному занятті та підписується викладачем після завершення самостійної частини роботи студента у стаціонарі / маніпуляційному класі. По закінченні модуля студентом заповнюється Підсумковий звіт про виконану роботу (додаток 2). Наявність заповненого та завіреного підписом викладача Робочого зошита і Підсумкового звіту є обов’язковою для допуску студента до підсумкового контролю знань та практичної підготовки з дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому занятті. Формою підсумкового контролю з дисципліни

«Догляд за хворими (практика)» є диференційований залік. Оскільки дисципліна вивчається студентами на трьох різних кафедрах (терапевтичного, хірургічного та педіатричного профілю), кожна з яких викладає свій модуль дисципліни, диференційований залік складається після вивчення кожного модуля.

Критерії оцінювання окремих видів роботи студента

«Відмінно»	**«Добре»**	**«Задовільно»**	**«Незадовільно»**
Критерії оцінювання вирішення питань тест-контролю (при аудиторній та дистанційній формі проведення)			
Вірна відповідь дана на 90-100% питань тест-контролю (при ауди–торній формі проведен–ня контролю) або на 96–100 % питань (при дистанційній формі в асинхронному режимі проведення)	Вірна відповідь дана на 76-89% питань тест-контролю (або на 85–95 %, відпо–відно)	Вірна відповідь дана на 60-75% питань тест-контролю (або на 70–84 %, відповідно)	Вірна відповідь дана менше, ніж на 60% питань тест-контро-лю (при аудиторній) або на 70% (при дистанційній формі контролю)
Критерії оцінювання усної відповіді			
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповідях тісно пов'язана теорія з практикою. Вільно справляється з різними видами завдань, вірно обґрунтовує прийняття рішень	Студент в цілому засвоїв матеріал, грамотно відповідає на поставлені питання, викорис–товує теоретичні положення при вирішенні практич–них завдань, не припускається суттєвих помилок, але допускає неточ–ності та неістотні помилки у відповідях	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недо–статньо правильно формулює основні поняття, затруд-няється самостійно і систематично викладати відпо–віді, примушуючи викладача пропо-нувати йому навідні запитання	Студент не знає частини програм-ного матеріалу, припускається помилок, невпевнений у відповіді

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Критерії оцінювання практичних навичок студента			
Студент глибоко і досконало оволодів методами догляду за хворим, відмінно володіє прийомами визначення загального стану хворого та основних показників його життєдіяльності (пульсу, артеріального тиску, дихання, тем–ператури тіла), вільно і у правильній послідов–ності інтерпретує отримані дані та вносить їх у відповідні форми реєстрації, методично правильно виконує практичні навички, чітко вибирає необхідний спосіб надання первинної допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації, описує проведення заходів з най простіших методів підтримання життєдіяльності хворого.	Студент в цілому оволодів методами догляду за хворим, володіє прийомами визначення загаль–ного стану хворого та основних показ-ників його життє–діяльності (пульсу, АТ, дихання, темпе–ратури тіла), у пра-вильній послідов–ності інтерпретує отримані дані та вносить їх у відповідні форми реєстрації, правиль–но виконує практич-ні навички, припускаючись несуттєвих помилок у вище перерахованих процесах	Студент в цілому оволодів основ–ними методами догляду за хворим, здатен визначити основні пара-метри життєдіяльності, але допускає суттєві порушення у послідовності їх визначення, припускається неточностей в інтерпретації отриманих даних; вибрати адекватний спосіб первинної допомоги при тій чи іншій клінічній ситуації та виконати практичні навички може лише із корекцією викладача	Студент не засвоїв практич–них навичок з догляду за хворим або припускається грубих помилок при їх описанні і виконанні, не може відтворити алгоритми визна–чення основних параметрів життєдіяльності хворого, самостійно не здатний описати методику проведення елементарних заходів із базової підтримки серцево-легеневої діяльності
Критерії оцінювання вирішення клінічної ситуаційної задачі			
Точно сформульовані та повністю обґрунто–вані відповіді на поставлені питання ситуаційної задачі	Точно сформу–льовані та частково обґрунтовані відповіді на поставлені питання	Студент дає односкладні відповіді на поставлені питання, які часто	Не дано відповіді на питання ситуаційної задачі або відповідь

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
	ситуаційної задачі, допущені неточності, які суттєво не впливають на загальний висновок	неточні, неповні або лише частково правильні. Вини–кають труднощі при обґрунтуванні та поясненні відповідей на питання, які студент здатний виправити за допомогою викладача	неправильна

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу (критерії див. п.2). Вага кожної теми в балах є однаковою і визначається кількістю аудиторних тем в модулі (5 тем).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, які присвоюються студентам

№ з/п	Назва теми	Кількість балів, що відповідають традиційній оцінці			
		«5»	«4»	«3»	«2»
МОДУЛЬ «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»					
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	35	30	25	0
2.	Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	35	30	25	0
3.	Визначення та реєстрація основних	35	30	25	0

№ з/п	Назва теми	Кількість балів, що відповідають традиційній оцінці			
		«5»	«4»	«3»	«2»
	показників життєдіяльності організму: гемодинаміки, дихання, температури тіла. Догляд за хворими з гарячкою				
4.	Застосування основних видів лікарських засобів	35	30	25	0
5.	Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими	35	30	25	0
	Контроль засвоєння знань та практичних навичоу з догляду за терапевтичними хворими (диференційований залік)	Максимальна оцінка – 25 балів			
	Всього балів за модуль «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»	**Максимальна оцінка – 200** **Мінімальна оцінка – 111**			

Диференційований залік проводиться на останньому занятті модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні» після вивчення відповідної теми. До диференційованого заліку допускаються студенти, які відвідали не менше 75% навчальних аудиторних занять (12 годин) із всією накопиченою сумою балів під час вивчення модуля**,** належним чином заповнили Робочий зошит (додаток 1) та Підсумковий звіт (додаток 2). Диференційований залік виставляється студентові за умови отримання за модуль не менше 111 балів (в цьому випадку диференційований залік виставляється автоматично).

Якщо студент бажає покращити оцінку, він може по завершенні вивчення всіх тем модуля на останньому занятті виконати додатково завдання дифзаліку, що передбачає перевірку теоретичних знань та демонстрацію виконання практичної навички (у разі дистанційного проведення заліку – знання алгоритму її виконання). Максимальна кількість балів, які можна отримати при цьому, становить 25, вона складається з наступних балів:

– відповідь на питання тест-контролю (15 завдань – максимальна оцінка 15 балів, мінімальна оцінка – 10 балів, якщо студент надав правильну відповідь менше, ніж на 10 завдань, він не отримує балів).
– виконання практичної навички (з переліку навичок, які має засвоїти студент при вивченні модуля) – максимальна оцінка 10 балів (оцінюється за чек–листом, якщо студент отримав менше 6 балів, виконання навички не зараховується), при проведенні занять у дистанційному режимі – вирішення ситуаційного завдання з моделювання дій середнього медичного персоналу в конкретній клінічній ситуації.

Отримані бали додаються до суми балів за практичні заняття. Максимальна оцінка, яку може отримати студент при вивченні модуля, становить 200 балів.

Враховуючи, що дисципліна «Догляд за хворими (практика)» складається з трьох модулів, які вивчаються на трьох різних кафедрах, загальна оцінка з дисципліни виставляється за 200-бальною шкалою за умови зарахування всіх трьох модулів дисципліни «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні», «Догляд за хворим в хірургічному відділенні» і «Догляд за хворими в педіатричному відділенні» та визначається як середнє арифметичне суми оцінок за три модулі. Зарахування кредитів за кожен модуль дисципліни здійснюється за умови накопичення студентом 111 балів (що відповідає мінімальному значенню оцінки Е за Шкалою ECTS).

Оцінювання знань проводять з урахуванням відповідних шкал:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за Шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170 – 200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю неточностей)
155 – 169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома несуттєвими

			помилками)
140 – 154		C	Добре (в цілому правильне виконання з незначною кількістю суттєвих помилок)
125 – 139	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111 – 124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60 – 110	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 59		F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням дисципліни)

При отриманні незадовільної оцінки з модуля «Догляд за терапевтичними хворими» в межах 60–110 балів (FX) студент має право повторно скласти незарахований модуль: один раз кафедральній комісії за участю завідувача кафедри, останній раз – комісії за участю завідувача кафедри та представника деканату.

При отриманні незадовільної оцінки із модуля в межах 1–59 балів (F) студент зобов’язаний повторно його вивчити. Рішення приймається керівництвом НМУ відповідно до нормативних документів, затверджених у встановленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності

У процесі навчання обов'язковим є дотримання академічної доброчесності, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- всі роботи, які виконуються студентом у вигляді рефератів, навчально-пошукових робіт тощо приймаються викладачем тільки після перевірки на академічний плагіат ПЗ “StrikePlagiarism” із наданням висновку такої перевірки.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення мають всі види навчальної діяльності: практичні заняття, самостійна робота студентів. Всі методичні матеріали для студентів викладені в онлайн курсі дисципліни на платформі дистанційного навчання LIKAR_NMU (посилання https://likar.nmu.kyiv.ua/md/course/view.php?id=1213)

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Методичні розробки практичних занять.
2. Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.
3. Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем.
4. Відеофільми та навчальні кінофільми з тематики занять.
5. Інструкції по роботі з фантомами та муляжами з відпрацювання практичних навичок.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів:

1. Методичні вказівки для передаудиторної підготовки до практичних занять.
2. Методичні інструкції з виконання практичних навичок.
3. Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Методичне забезпечення проведення диференційованого заліку:

1. Тестові завдання формату А.
2. Стандартизовані за методикою виконання практичні навички.

3. Ситуаційні завдання з моделювання дій молодшого медичного персоналу в конкрентних клінічних ситуаціях.

Розробка питань тест-контролю, формування структурованих завдань для письмових робіт, ситуаційних задач для співбесіди та практичних завдань, що використовуються для діагностики успішності навчання, базується на переліку питань і практичних навичок, які повинен засвоїти студент при вивченні модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні». Комплекти практичних завдань формуються з переліку практичних навичок, якими має опанувати студент під час вивчення модуля дисципліни (стандартизованих за методикою виконання).

Перелік теоретичних питань,

які має засвоїти студент при вивченні модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»:

1. Типи медичних закладів та види медичної допомоги, що надаються у кожному з них.
2. Структура терапевтичного стаціонару, основні його підрозділи.
3. Основні режими в організації роботи терапевтичного стаціонару та правила їх забезпечення.
4. Види приймальних відділень, основні функції приймального відділення.
5. Розпитування хворого, основні структурні частини та правила проведення.
6. Загальний огляд хворого: послідовність та етапи проведення.
7. Проведення антропометричних досліджень. Правила розрахунку та оцінки індексу маси тіла.
8. Температура тіла, її підтримання в організмі людини та правила вимірювання.
9. Поняття про гарячку, класифікація гарячки за ступенем підвищення температури тіла, типом температурної кривої, фазою розвитку.
10. Догляд за хворим із гарячкою.

11. Пульс, правила його визначення, судини, доступні для пальпації та зупинки кровотечі.
12. Основні властивості пульсу: послідовність та характеристики.
13. Артеріальний тиск, його різновиди та гемодинамічні параметри, що впливають на формування показників. Класифікація артеріального тиску.
14. Правила вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках.
15. Основні показники дихання, правила їх визначення та оцінки.
16. Температурний лист, правила його заповнення.
17. Основні форми лікарських засобів, шляхи введення в організм людини. Правила зберігання медикаментозних препаратів.
18. Показання та протипоказання до використання тепла та холоду, правила користування грілкою та міхуром із льодом.
19. Види компресів, показання та протипоказання до їх застосування.
20. Загальні правила догляду за важкохворими, забезпечення зручного положення та особистої гігієни.
21. Пролежні, механізм їх утворення, профілактика, догляд за хворими із пролежнями.
22. Способи очищення кишківника, види клізм, показання до їх застосування.
23. Визначення та критерії клінічної смерті.
24. Правила проведення базових заходів із підтримання життя (непрямий масаж серця, штучне дихання).
25. Критерії біологічної смерті, правила поводження з тілом померлої людини.

Перелік практичних навичок,

якими має оволодіти студент при вивченні модуля «Догляд за хворими в терапевтичному відділенні»:

1. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тубочок та підвиконь у палаті.
2. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної.

3. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя для багаторазового використання (термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).
4. Провести розпитування хворого, виділити основні скарги та заповнити титульну сторінку історії хвороби.
5. Провести вимірювання температури хворого та оформити температурний лист.
6. Провести огляд хворого на наявність корости та педікульозу.
7. Провести вимірювання зросту пацієнта стоячи, сидячи, визначити масу тіла та розрахувати індекс маси тіла.
8. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворого та провести її дезінфекцію після користування.
9. Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах (каталці) та перекладання його на ліжко.
10. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
11. Дослідити пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.
12. Дослідити у хворого (або волонтера) пульс на нижніх кінцівках, зробити висновок про його відповідність нормі.
13. Виміряти артеріальний тиск хворого (або волонтера), зробити висновок про його відповідність нормі.
14. Провести дослідження дихання у показового хворого (або волонтера), зробити висновок про основні його властивості.
15. На бланку температурного листа відмітити показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
16. Провести переміну натільної та постільної білизни хворому (або на фантомі), що знаходиться на ліжковому режимі.

17. Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.
18. Продемонструвати на муляжі методику закапування крапель у вуха, ніс, очі.
19. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.
20. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.
21. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
22. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.
23. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
24. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (непрямий масаж серця, штучна вентиляція легень) на фантомі.

11. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Догляд за хворими**:** навчальний посібник / О.О. Якименко, Д.М. Себов, О.Є. Кравчук та ін. — 2-ге вид., переробл. та допов. / За ред. проф. О.О. Якименко. — Львів: Видавець Марченко Т. В., 2026. — 116 с.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини. Частина 1. Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб / за ред. Нетяженка В.З. – К.: Фенікс, 2024. – 552 с.
3. Сестринська справа**:** навчальний посібник / О.О. Якименко, Д.М. Себов, О.Є. Кравчук та ін. / За ред. проф. О.О. Якименко. — Львів: Видавець Марченко Т. В., 2025. — 276 с.

Додаткова:

1. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник / О.С. Стасишин, В.В. Стасюк, І.М.Бандура, І.В. Вібла та ін. - 6-е видання. – ВСВ «Медицина», 2023. – 496 с.
2. Нетяженко В.З., Щуліпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2013. - 591 с.
3. Bates' Guide to Physical Examination and History Taking /Ed. Rainier P. Soriano. – Wolters Kluwer, 2025. – 1312 p.

12. Інформаційні ресурси

1. https://likar.nmu.kyiv.ua/md/course/view.php?id=1213
2. OSCE-1. НМУ імені О.О.Богомольця, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини. Вимірювання артеріального тиску (офіційна версія). – https://www.youtube.com/watch?v=IUJd94c0rOQ.
3. OSCE-1. НМУ імені О.О.Богомольця, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини. Реєстрація електрокардіограми (офіційна версія). – https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA&t=204s.
4. OSCE-1. НМУ імені О.О.Богомольця, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини. Проведення серцево-легеневої реанімації (офіційна версія). – https://www.youtube.com/watch?v=p_JsO_gWjQI.
5. Симптоми захворювань внутрішніх органів на підставі дослідження пульсу (лекція) / НМУ, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини. – https://www.youtube.com/watch?v=hE0uh9la8EI&t=9s
6. Симптоми та синдроми на підставі дослідження артеріального тиску (лекція) / НМУ, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини. – https://www.youtube.com/watch?v=D_BeCNry0w4&t=6s

7. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи медсестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали.
8. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали.
9. Інтернет-ресурс Всесвітньої Медичної Асоціації з питань навчання та етико-деонтологічних аспетів роботи лікаря: https://www.wma.net/what-we-do/medical-ethics/

Додаток 1.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

практики з догляду за хворими в терапевтичному відділенні

студента II курсу _____

ННІ / факультету _____

групи _____

_____

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

Клінічна база _____

Дата, години роботи *	Зміст виконаної роботи **	Підпис викладача ***
Тема заняття: _____		
	1. Занотовуються всі завдання, передбачені для виконання у процесі передаудиторної підготовки до теми. 2. Вказуються всі види робіт, виконані під час проведення заняття. 3. Вказуються всі види робіт, виконані під час самостійної роботи.	

* окремо вказуються години роботи під час аудиторної підготовки і самостійної роботи

** наводиться перелік виконаних маніпуляцій та завдань з вказанням у дужках їх кількості, номера палати або назви підрозділу відділення, де вони безпосередньо виконувались

*** виконання маніпуляцій та завдань під час аудиторної підготовки засвідчується підписом викладача, під час самостійної роботи – викладачем або старшою медичною сестрою відділення.

Додаток 2.

ПІДСУМКОВИЙ ЗВІТ

про виконану роботу під час практики з догляду за хворими
в обсязі обов'язків молодшого медичного персоналу
студента II курсу, ННІ / факультету _____ групи _____

_____

(ПІБ)

Терапевтичне відділення

Місце проходження практики:

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

Клінічна база _____

№ з/п	Найменування маніпуляцій і процедур	Кількість виконаних маніпуляцій
1.	Санітрано-гігієнічне прибирання приміщень	
2.	Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів	
3.	Санітарна обробка хворих	
4.	Застосування гігієнічної ванни	
5.	Транспортування хворого у відділення	
6.	Проведення антропометричних досліджень	
7.	Огляд хворих на наявність корости та педікульозу	
8.	Проведення розпитування хворих	
9.	Дослідження пульсу на руках	
10.	Вимірювання артеріального тиску	
11.	Визначення характеристик дихання	
12.	Вимірювання температури тіла	
13.	Заповнення температурних листків	
14.	Розкладання та роздавання ліків	
15.	Закапування крапель у вуха, ніс, очі	
16.	Застосування компресів	
17.	Застосування грілки, пухиря з льодом	
18.	Застосування клізм	
19.	Користування підкладним судном, сечоприймачем	
20.	Годування хворих, що знаходяться на ліжковому режимі	
21.	Туалет шкіри, догляд за нігтями, волоссям	
22.	Туалет порожнини рота, очей, носа	
23.	Профілактика пролежнів	
24.	Участь у проведенні реанімаційних заходів	
25.	Інше (вказати)	

Підпис викладача _____